

Fodorné Balthazár Enikő¹ – Tiboldi Tímea²

¹Budapesti Gazdasági Egyetem, Külkereskedelmi Kar, Nemzetközi
Gazdálkodás Szaknyelvi Intézeti Tanszék (jogutód: Nemzetközi Üzleti
Szaknyelvek Tanszék)

²Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar
Angol Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék

**Projektmunka: Diplomáciai szaknyelvi kézikönyvek
kidolgozása hat nyelven**

<https://doi.org/10.48040/PL.2021.5>

A Külgazdasági és Külügyminisztérium megbízásából hosszas előkészítés után 2019 és 2020 között egy magyaránnyú, európai uniós forrásból finanszírozott szaknyelvi szerzői projekt munkára került sor, amelynek eredményeként megszülettek a diplomáciai szaknyelvi kézikönyvek, angol, francia, német, olasz, orosz és spanyol nyelven. A fejlesztésnek az volt a célkitűzése, hogy létrejöjjön egy olyan szakanyag, amely hozzájárul a tartós külszolgálat magas szintű ellátásához szükséges nyelvi kompetenciák elsajátításához, a külügyi, illetve tartós külszolgálati munkához kapcsolódó szaknyelvi felkészítéshez, valamint a Külgazdasági és Külügyminisztérium által nyelvvizsgaközpontként biztosított Diplomáciai Szakmai Nyelvi Vizsgára való felkészüléshez. A digitális formában megjelenő kézikönyvek felépítése nyelvenként megegyezik. Az első rész a már meglévő ismeretek felfrissítésére és újak megszerzésére fekteti a hangsúlyt, ami különféle szövegműfajok feldolgozásán és az ezzel kapcsolatos szakszókincs bővítésén alapul. A második rész a beszédértés, a beszédkézség, az írott szöveg értése, az íráskézség, a nyelvek közötti közvetítőkézség, a nyelvismeret és a szociokulturális jártasság, továbbá a speciális diplomáciai kompetenciák fejlesztését célozza meg. Mindkét részhez szöszedet kapcsolódik. Az első rész utáni az egyes fejezetek lexikai elemein alapul és a célnyelvi szavak, kifejezések magyar megfelelőjét tartalmazza. A második szöszedet egy, a szövegektől független, a nemzetközi kapcsolatokban fontos, magyar-célnyelvi lexika gyűjteménye. Cikkünkben a többi között a projekt munka háttérét, módszerét és a projekt eredményét, valamint következtetéseinket kívánjuk bemutatni.

Kulcsszavak: Külgazdasági és Külügyminisztérium, diplomáciai nyelvhasználat, Diplomáciai Szakmai Nyelvi Vizsga, projekt munka, digitális kézikönyv

Bevezetés

A Külgazdasági és Külügyminisztérium (a továbbiakban: KKM) által megvalósított, „A Külgazdasági és Külügyminisztérium Humánerőforrás-gazdálkodásának és belső képzési rendszerének fejlesztése” című, KÖFOP-2.1.4-VEKOP-16-2016-00001 azonosító jelű kiemelt projekt keretében, a „Működési és gyakorlati ismereteket tartalmazó kézikönyvek, nemzetközi szakanyagok és ismertető” című műszaki-szakmai eredmény megvalósításához kapcsolódóan a

Külgazdasági és Külügyminisztérium megbízásából 2019-2020 folyamán egy nagy volumenű szerzői projektmunkára került sor. Az európai uniós forrásból finanszírozott szaknyelvi projektmunka eredményeként angol, francia, német, olasz, orosz és spanyol nyelven elkészült egy-egy két kötetes Diplomáciai Szaknyelvi Kézikönyv.

Tanulmányunkban mindenekelőtt szeretnénk bemutatni a projektmunka jogszabályi és szervezeti hátterét, majd szólunk a munkamódszerről, bemutatjuk a kézikönyvek szerkezeti és tartalmi felépítését, végezetül összegezzük a munka jelentőségét és levonjuk következtetéseinket. Kedvcsinálónak továbbá közreadunk néhány szemelvényt.

Jogszabályi háttér

A diplomáciai szaknyelvi kézikönyvek megszületésének hátterében a többi között ki kell emelnünk két jogszabályt.

Az egyik a külképviseletekről és a tartós külszolgálatról szóló 2016. évi LXXIII. törvény vagy röviden Külszoltv., amelynek bevezetőjében az alábbiakat olvashatjuk:

„A magyar külpolitika elsődleges feladata kedvező külső feltételek megteremtése Magyarország társadalmi és gazdasági fejlődéséhez. A nemzeti érdekek külföldön történő megjelenítésében, a kedvező Magyarország-kép kialakításában, a magyar álláspontok megjelenítésében, valamint a magyar gazdaság külső forrásból történő fejlesztésének elősegítésében Magyarország külképviselői, a magyar diplomácia jelentős szerepet játszanak.”

A másik jogszabály a tartós külszolgálatához kapcsolódó felkészítésről szóló 238/2017. (VIII. 18.) Korm. rendelet (a továbbiakban: kormányrendelet), amely az 1. Általános rendelkezések 2. § 3. pontjában meghatározza a Külgazdasági és Külügyminisztérium (a továbbiakban: KKM), mint a Külszoltv. szerinti kihelyező szerv által a kormánytisztviselőinek biztosított tartós külszolgálatra történő felkészítés fogalmát:

„3. felkészítés: a felkészülő számára a minisztérium által szervezett olyan gyakorlati és elméleti elemekből álló komplex képzési folyamat, amely a tartós külszolgálat során betöltendő, a tartós külszolgálati munkakör ellátásához szükséges ismeretek és készségek megszerzésére, megújítására, bővítésére és fejlesztésére szolgál;”

A kormányrendelet a 2. alcímben meghatározza a külpolitikáért felelős miniszternek a tartós külszolgálatra történő felkészítéssel összefüggő feladatköreit is. A 3. § (1) bekezdésében a jogszabályban ez szerepel:

„A külpolitikáért felelős miniszter a Külszoltv.-ben meghatározott feladatainak ellátása keretében

(...)

b) felelős a külügyi és külgazdasági területen foglalkoztatottaknak az általa vezetett minisztériumban és a külképviselleteken ellátandó tartós külszolgálati munkakörök betöltéséhez, a munkatevékenység végzéséhez szükséges szakmai ismereteket és képességeket közvetítő, valamint a külgazdasági és külügyi ágazati szakmai feladatok ellátáshoz kapcsolódó szakmai kompetenciákat, továbbá a személyes készségeket fejlesztő - a közszolgálati továbbképzési rendszerbe illesztett - belső továbbképzések kidolgozásáért és fejlesztéséért;

(...)

e) gondoskodik a tartós külszolgálat ellátásához szükséges nyelvi kompetenciák fejlesztéséről, a külügyi szaknyelvi felkészítésről és a minisztériumon belül külügyi szaknyelvi vizsgaközpontot működtet.”

A diplomáciai szaknyelvi kézikönyvek megalkotására irányuló munka szorosan kapcsolódott a kormányrendelet fenti pontjaihoz: a cél az volt, hogy a külügyi-külgazdasági, illetve tartós külszolgálati munkavégzéshez szükséges szakmai kompetenciák és készségek fejlesztése érdekében létrejöjjön egy szaknyelvi anyag, hat nyelven. Egy olyan anyag, amely támogatja a tartós külszolgálati és egyúttal az egyéni tisztviselői felkészülést, tartalmaz külügyi-külszolgálati működési és gyakorlati ismereteket, hozzájárul a tartós külszolgálat magas szintű ellátásához szükséges szaknyelvi kompetenciák fejlesztéséhez (így a szakszókincs, a szaknyelvi fordulatok és idiómák, speciális nyelvtani struktúrák elsajátításához), a külügyi-külgazdasági munkához kapcsolódó szaknyelvi felkészítéshez, valamint a KKM által biztosított Diplomáciai Szakmai Nyelvi Vizsgaközpontban a diplomáciai szaknyelvi vizsgán történő eredményes szerepléshez. A felkészítésben résztvevő nyelvismeretével szemben támasztott követelmény a Közös Európai Referenciakeret (KER) szerinti B2 szint.

Előzmények és szervezeti háttér

Diplomáciai Szakmai Nyelvi Vizsgaközpont – KKM Oktatási és Rekreációs Kft. – KKM Magyar Diplomáciai Akadémia Kft.

1998-ban a Külügyminisztérium nyelvtanfolyami résztvevői és az egyes szervezeti egységek vezetői körében a Diplomáciai Szakmai Nyelvi Vizsgaközpont megbízásából egy nyelvhasználati igényfelmérés készült, amely a jelen vizsgarendszer, a Diplomáciai Szakmai Nyelvi Vizsgarendszer kidolgozásának alapjául szolgált (Károly – Csikós – Fodorné Balthazár, 2000). A Nyelvvizsgáztatási Akkreditációs Központ a vizsgát 2000 júniusában akkreditálta, 2007-ben pedig sikeresen megtörtént a vizsgarendszer megfeleltetése a KER szintjeinek.

Az Oktatási Hivatal 2018-ban elfogadta, hogy a KKM a módosított kormányrendelet értelmében kiterjesztett személyi körben szervezzen vizsgákat. Így a korábban csak a KKM szigorúan vett tisztviselői köre mellett lehetőség nyílt arra, hogy ezen zárt nyelvvizsgarendszerbe be lehessen vonni a tartós külszolgálattal érintett csoportokat is.

Arra a feladatra, hogy a kormányrendeletben foglalt kiterjesztett személyi körnek a tartós külszolgálatra történő felkészítését megszervezze, a KKM a Magyar Állam nevében a külgazdasági és külügyminiszter tulajdonosi joggyakorlása alatt álló, kizárólagos állami tulajdonban lévő KKM Oktatási és Rekreációs Kft.-t bízta meg a háttérintézményei közül, amelynek a neve mára KKM Magyar Diplomáciai Akadémia Kft.-re változott. A felkészítés megkezdésének előfeltétele volt egy, a fent említett nyelvhasználati igényfelmérésen és a Diplomáciai Szakmai Nyelvi Vizsgarendszeren alapuló képzési program kidolgozása, ami 2019 januárjában „Külkapcsolati interkulturális kommunikáció I-II.” címmel meg is született, és a hat nyelvre (angol, francia, német, olasz, orosz, spanyol) benyújtott akkreditációs kérelmet a Pest Megyei Kormányhivatal Szakképzési és Felnőttképzési Főosztálya jóvá is hagyta. A kétszer 30 órás program azt tűzte ki célul, hogy a képzésben résztvevők fejlesszék azokat a képességeket és készségeket, amelyek a külkapcsolati munka során az interkulturális közegben megoldandó szakmai kommunikációs feladatok megoldásához szükségesek.

A képzések 2019 áprilisában indultak meg, nagyrészt a KKM-ben hosszú évek óta oktató és nyelvvizsgáztató nyelvtanárok vezetésével. A tanfolyamokon használt – fénymásolható vagy online közösségi felületeken elérhető – anyagok összeállítása az akkreditált programot szem előtt tartva a tanárok szakmai gyakorlatán és kreativitásán alapult. Kiválasztásukat a közös munka megkezdése előtt az első órán egyénileg végzett nyelvhasználati szükségletfelmérés előzte meg.

A kurzusvezetők és a szervezők szakmai megbeszélésein hamarosan megfogalmazódott az az igény, hogy tapasztalataikat és tárgyi tudásukat egymás között megosszák, a tanfolyami oktatásban az áprilisban indult kurzuson, illetve az évek óta használt egyéni tananyagokat összesítsék, és végül egységes formába öntve elérhetővé tegyék egymás és a képzésben résztvevők számára. A közös gondolkodás eredményeként a diplomáciai szaknyelv vonatkozásában létrejött tehát egy tananyagfejlesztési igény.

Ezzel párhuzamosan a KKM a fent említett kormányrendelet szerinti feladatai ellátásához, valamint a projektfejlesztés megvalósításához kapcsolódóan, az európai uniós kiemelt projektjük fentiek szerinti végrehajtása érdekében biztosítani kívánta egy tananyagként is funkcionáló szakanyagfejlesztés megvalósítását. Ennek érdekében a vonatkozó közbeszerzési

szabályok szerint beszerzési eljárást indított a kézikönyv szerzőinek, valamint lektorainak kiválasztására.

A kurzusvezetők – saját nyelvi projektcsapatukat megszervezve – indultak a KKM beszerzési eljárásán, és végül az ő ajánlatuk került kiválasztásra.

1. táblázat. A projektcsapatok – szerzők és szaklektorok – nyelvenként

Nyelv	Szerző(k)	Lektor
Angol	Dr. Tiboldi Tímea Sárváry Katalin	Sárváry Gabriella
Francia	Dr. Törökné Dr. Szilágyi Katalin Nagy Eszter	Munkácsy Katalin
Német	Fodorné Dr. Balthazár Enikő Hukné Dr. Kiss Szilvia	Dr. Bodolay László
Olasz	Dr. Wallendums Tünde	Dr. Tóth Gabriella
Orosz	Morvayné Bajai Zsuzsanna	Dr. Luksik Lívía
Spanyol	Agócs Károly	Francisco Pellicer Ramírez

A KKM kijelölt egy szakmai kapcsolattartót is, Kovácsné Vas Erzsébetet, a KKM Magyar Diplomáciai Akadémia Kft. (idegennyelvi) program koordinátorát, korábban a KKM munkatársát, akivel rendszeresen konzultáltunk, hogy a KKM – mint megrendelő – igényeinek megfelelő szakanyag születhessen. Figyelemmel a KKM által alkalmazott arculati előírásokra és egyéb követelményekre, a kiadvány megtervezését és végső formába öntését is a KKM intézte.

Nyelvhasználati szükséglet versus követelményspecifikáció

A beszerzési eljárást megelőzően a „Külkapcsolati interkulturális kommunikáció I-II.” akkreditált programban foglalt követelmények és a megtapasztalt diplomáciai nyelvhasználati szükségletek alapján a KKM egy részletes követelményspecifikációban (műszaki leírásban) pontosan megfogalmazta a kidolgozandó kézikönyv egyes fejezeteivel szembeni tartalmi elvárásokat és azok maximális terjedelmét.

A KKM előzetesen követelményként határozta meg azt is – így a projektcsapat számára a témakörök feldolgozásánál alkalmazott módszer megválasztásában döntő szempont volt – hogy a felkészítésben résztvevő, leendő olvasó/nyelvtanuló a kézikönyv révén sajátítsa el

- a külszolgálati munkavégzéshez és életkörülményekhez kapcsolódó szakmai és kulturális háttérismereteket,
- a magyar államot, illetve kultúrát idegen nyelvű és más kulturális környezetben magas szinten képviselő kommunikációs technikákat és az ehhez megfelelő szókincset,
- a külszolgálati munkához szükséges interkulturális jártasságot.

Fontos szerepet játszott továbbá, hogy a kézikönyv használója legyen képes:

- a helyi médiumok igénybevételével tájékozódni,
- a tartalomban megjelölt témákkal kapcsolatos írott és hangzó szövegeket megfelelően értelmezni,
- Magyarországgal és a hivatalos magyar állásfoglalásokkal kapcsolatos kérdésekben írásban és szóban megfelelő stílusban tájékoztatást adni,
- álláspontok mellett és ellen írásban és szóban, megfelelő stílusban, meggyőzően érvelni,
- gondolatait írásban és szóban, megfelelő stílusban, meggyőzően kifejezni.

Munkamódszer

A kiválasztást követően az egyes nyelvi projektcsoportok közösen kidolgozták a munkamódszerüket.

Így a többi között egyeztettek a kommunikáció módjáról: elsősorban a köremailben történő online kapcsolattartás mellett döntöttek, amit a meghatározott időközönként megtartott, projektértekezlet keretében megvalósult személyes megbeszélés egészített ki. Kialakították az egy-egy fejezetre jutó ésszerű terjedelmet és felosztották egymás között, melyik projektcsoport melyik fejezet mintapéldányának vázlatát, majd a közös véleményezés után mintapéldányát dolgozza ki az adott idegen nyelven, magyar nyelvű útmutatásokkal ellátva.

2. táblázat. A kézikönyv terjedelmének felosztása

7 szerzői ív = 280.000 leütés (n), szóközzel			
1. modul		2. modul	
Téma	Leütések száma	Téma	Leütések száma
1. Magyarország	30.000	1. Beszédértés szövegátírással	16.000
2. A célnyelvi ország	30.000	2. Beszédkézség	18.000
3. Az Európai Unió	30.000	3. Írott szöveg értése	28.000
4. Az Európai Unión kívüli világ	20.000	4. Íráskészség	11.200
5. A külképviselet	20.000	5. Közvetítőkészség	8.000
Szöszedet (célnyelv-magyar)	30.000	6. Nyelvismeret	10.800
	Összesen 160.000n	7. Szociokulturális jártasság	14.000
		Szöszedet (magyar-célnyelv)	14.000
			Összesen: 120.000n

3. táblázat. Javaslat minta a szószedet elkészítéséhez

Szószedet ABC sorrendben (majd a könyv legvégére, fejezetenként felosztva);

- csak a szövegekben előforduló, B2 szinten nem feltétlenül ismert szavak, kifejezések, abc sorrendben;
- a szavaknak csak a szövegben előforduló jelentése, pl.: pretendiente (itt trónkövetelő)
- két vagy több ekvivalens (szinonimaként) feltüntetése esetén azok pontosvesszővel elválasztva, pl.: feloslás; feloslzás (előfordulhat ugyanis, hogy az ekvivalens több szóból áll, és vessző is van közöttük);
- az igék ekvivalense egyes szám harmadik személyben;
- a főnevek nemét csak akkor van jelölve (spanyol rövidítéssel), ha az nem következik a végződésből, vagy rendhagyó, pl.: sistema (m)

4. táblázat. Gyakorlat minta magyar nyelvű útmutatókkal

(Szövegértési mintafeladat magyar nyelvű útmutatással)

- 7) Was beschloss der Europäische Rat 1999 in Köln? (1999-ben Kölnben milyen ET döntés született?)
- 8) Wann erschienen die ersten Euro-Banknoten? (Euro-bankjegyek: mikortól?)
- 9) Seit wann besitzt die EU eine eigene Rechtspersönlichkeit? (EU: mióta jogi személy?)
- 10) Was ergab die britische Volksabstimmung 2016? (2016-os brit választások: eredmény?)

A projektcsapatok megállapodtak a mintapéldány vázlatok és a véglegesített változatok kidolgozásával kapcsolatos határidőkben is. Meghatározták a felhasználandó szövegműfajokat, továbbá egyeztették a főbb gyakorlattípusokat. Döntöttek amellet, hogy a kézikönyv tartalmazzon színes illusztrációkat, adott esetben grafikonokat, táblázatokat, valamint a diplomáciai írásos kommunikációt tekintve eredeti mintákat, az adatvédelem előírásait szem előtt tartva. A szerzői jogok figyelembevételével feltárták és egymással megosztották a lehetséges forrásokat, valamint megbeszélték a szöveges és képi források megadásának módját (végjegyzetként, a letöltés időpontjának feltüntetésével). Állást foglaltak amellet, hogy a kézikönyv tartalmazzon egy linkgyűjteményt, amelynek segítségével az anyag forgatója kiegészítésképpen önállóan is képes lehet arra, hogy nyelvtudásbeli hiányosságait kiküszöbölje. Többek ellenérve mellet döntöttek abban is, hogy tartalomjegyzék segítse a kézikönyv használatát.

Szerkezet és tartalom

Egységes szerkezet

A kézikönyv nyelvenként egységesen két részből áll, az egyes részek felépítése és terjedelme majdnem teljesen megegyezik, noha nem egy magyar nyelvű szövegnek az említett nyelvekre történő lefordításáról van szó. Az összterjedelem nyelvenként 7 szerzői ív. Az anyaghoz két előszó készült: egy közös magyar nyelvű és egy nyelvspecifikus lectori salutem.

Mind az első, mind a második részhez szószedet kapcsolódik. Az első rész utáni az egyes fejezetek lexikai elemein alapul és a célnyelvi szavak, kifejezések magyar megfelelőjét tartalmazza.

5. táblázat. Célnyelvi – magyar szószedet

diplomatic communication	diplomáciai érintkezés
diplomatic credentials	diplomáciai meghatalmazás
diplomatic letter	diplomáciai levél
diplomatic mission	diplomáciai misszió
diplomatic note	diplomáciai jegyzék
diplomatic protocol	diplomáciai protokoll
diplomatic staff	diplomáciai testület tagjai
diplomatic/ protocol correspondence	diplomáciai/ protokolláris levelezés

A második szószedet egy, a szövegektől független, a nemzetközi kapcsolatokban fontos, magyar-célnyelvi lexikagyűjtemény.

6. táblázat. Magyar – célnyelvi szószedet

diplomáciai képviselő	diplomatic representation
diplomáciai kiküldetés	diplomatic mission
diplomáciai mentesség	diplomatic immunity
diplomáciai protokoll	diplomatic protocol
diplomáciai rang	diplomatic rank
diplomáciai rangsor	order of precedence
diplomáciai testület doyenje/	Dean of the Diplomatic Corps
rangidős nagykövet	
diplomáciai viselkedés szabályai	protocol/ etiquette of diplomacy; norms of international courtesy

A kézikönyv tartalmazza a gyakorlatok megoldását, a fogalmazási és fordítási feladatoknál pedig megoldási mintát mutat be. Függeléke autentikus

dokumentumokkal illusztrálja a diplomáciai levélváltás főbb típusait (lásd: Mellékletek).

Az egységes szerkezet megvalósításának fontos eleme, hogy a KKM Lévárt Tamás kiadványtervezőt (LEW-ART Design Kft.) bízta meg a szerkesztési munkálatokkal, aki különös figyelmet szentelt annak, hogy a címek, alcímek a különböző nyelvű kötetekben egymással harmonizáljanak, a felsorolásokat jelző számozások vagy betűjelek összhangban legyenek és a szövegek tagolása megfelelő legyen. Fontosnak bizonyult továbbá az egységes keret: a kiadványtervező a borítólapokra egyforma motívumokat tervezett, a színek viszont a nemzeti színek szerint eltérőek.

Egységes tartalom

Tartalmi szempontból az első kötetben a már meglevő ismeretek felfrissítésére és újak megszerzésére fektettük a hangsúlyt, ami különféle szövegműfajok feldolgozásán és az ezzel kapcsolatos szakszókincs bővítésén alapult, a KKM által előzetesen meghatározott követelményspecifikációt követve az alábbi témakörökhöz kapcsolódóan:

1. Magyarország

- 1.1. Magyarország helye a világban (általános földrajzi, társadalmi politikai, gazdasági, tudnivalók)
- 1.2. Magyarország turisztikai vonzereje (hagyományok, ünnepek, gasztronómia, kultúra, utazási tanácsok)
- 1.3. Magyarország és a célnyelvi ország kapcsolatai

2. A célnyelvi ország

- 2.1. A célnyelvi ország helye a világban (általános földrajzi, társadalmi politikai, gazdasági, tudnivalók)
- 2.2. A célnyelvi ország turisztikai vonzereje (hagyományok, ünnepek, gasztronómia, kultúra, utazási tanácsok)

3. Az Európai Unió

- 3.1. Az EU helye a világban (általános tudnivalók, története, intézményi rendszere, szakpolitikák, jogrendszer, az EU Tanácsának elnöksége, a soros elnökség kihívásai és prioritásai, munkavállalás az EU-ban)
- 3.2. Jelen és jövő (az EU-tagság előnyei, aktualitások, kihívások; Magyarország és az EU)

4. Az Európai Unión kívüli világ

- 4.1. Nemzetközi szervezetek és jelen kihívásaik
- 4.2. Régiók és problémák
- 4.3 Kommunikáció a nagyhatalmak között

5. A külképviselet

- 5.1. Általános információk (a külképviseletek fajtái, a külképviseletek felépítése)
- 5.2. Diplomáciai protokoll (a diplomáciai protokoll feladatai, diplomáciai rangsor, írásos

kommunikáció a diplomáciában)

A második kötet a beszédértés, a beszédképesség, az írott szöveg értése, az írásképesség, a nyelvek közötti közvetítőképesség, a nyelvismeret és a szociokulturális jártasság fejlesztését célozza meg, továbbá kitér a diplomáciai kapcsolattartásban sajátos kompetenciákra is, mint a megszólítási formák, a dress code vagy a felzárslózás ismerete, de ír az ún. „diplomáciai bakikról” is. Az egyes fejezetekben a témával összefüggő rövid elméleti bevezetést követi a gyakorlati rész. A feladatok a szerzők szándéka szerint – szintén a KKM által előzetesen meghatározott követelményeknek megfelelően – hozzájárulnak ahhoz, hogy a képzésben résztvevő a Magyarországgal, a célnyelvi országgal, a kölcsönös kapcsolatokkal összefüggő, illetve az európai uniós és általános külpolitikai/külgazdasági tárgyú, továbbá a külképviseleti ügyintézéshez kapcsolódó kommunikációs szituációkban az idegen nyelv használatával szakmai feladatot tudjon megoldani.

7. táblázat. Szóbeli szituációs (argumentációs) feladat minta

Ön a nagykövetségének első beosztottjaként telefonbeszélgetést kezdeményez a helyi nagy példányszámú napilap szerkesztőjével, mivel sajtómegjelenést szeretne kérni a magyarországi turisztikai lehetőségeket illetően. A szerkesztővel az alábbiakban kell megállapodnia:

- mikor és hol tudná a feladattal megbízandó újságíróat fogadni,
- milyen anyagokat tud rendelkezésre bocsátani,
- mi a megjelenés legkorábbi időpontja.

Önnek meg kell győznie a szerkesztőt az ügy fontosságáról.

A célirányos, a diplomáciai szaknyelvi vizsgára is felkészítő gyakorlatok mellett a nyelvhasználónak tanácsot adunk olyan kérdésekben, mint például:

- hogyan lehet fejleszteni a szövegértést,
- milyen nyelvi eszközök szükségesek ahhoz, hogy részt tudjunk venni egy társalgásban,
- hogyan épül fel egy sikeres prezentáció,
- melyek a diplomáciai levelezés jellemzői,
- mire ügyeljünk egy szöveg fordítása közben,
- melyek a diplomáciai érintkezés főbb szabályai.

Konklúzió

Projekt munkánknak több tanulsága is van. Az egyik legfőbb, hogy érdemes pályázni, ha bízunk abban, hogy projekttervünk eredményeként hiánypótló alkotás jön létre, és erről a pályázat kiíróját meg is tudjuk győzni. Másfelől nagyon fontos a projektcsapat tagjainak kiválasztása, az együttműködésben a feladatok pontos meghatározása, az időterv és a határidők betartása, valamint a jó kommunikáció. Figyelnünk kell arra is, milyen segítségre számíthatunk a projektgazda részéről.

Az oktatásban manapság elterjedt az internetről letölthető anyagok használata. Korábban a közhitben úgy élt, hogy oktatási célra autentikus anyagok a forrás feltüntetése mellett szabadon felhasználhatóak. Fontos tanulság, hogy mára ez nagyon megszigorodott. Érdemes egy adott honlap impresszumában mindig utánanézni a vonatkozó szabályozásnak. Nem egy esetben írásban kellett engedélyt kérnünk ahhoz, hogy – természetesen az idézés szabályait szem előtt tartva – adott sorokat beemelhessünk az anyagunkba. Az engedélyt nem minden esetben kaptuk meg.

A magyar könyvpiacra korábban nem létezett a diplomáciai szaknyelvi képzést megalapozó, vagy egyáltalán azt támogató, illetőleg a diplomáciai szaknyelvi vizsgára történő akár egyéni, akár csoportos felkészülést segítő kézikönyv. Az összesen 15 fős projektcsapat együttgondolkodásának, összehangolt munkájának, a zökkenőmentes kommunikációnak, dr. Truka Vajk személyügyi főosztályvezetőnek, a KÖFOP-2.1.4-VEKOP-16-2016-00001 azonosító jelű, *„A Külgazdasági és Külügyminisztérium humánerőforrás-gazdálkodásának és belső képzési rendszerének fejlesztése”* című kiemelt projekt projektvezetőjének folyamatos segítségének, Kovácsné Vas Erzsébet koordinátori és Lévárt Tamás (LEW-ART Design Kft.) kiadványtervezői munkájának köszönhetően most már hat (angol, francia, német, olasz, orosz és spanyol) nyelven indítható képzés. A nyelvenként két kötetből álló kézikönyvek digitális (pdf) formában hamarosan elérhetőek lesznek KKM ún. „Külgazdasági és Külgazdasági Tudásbázis” című disszeminációs aloldalán (<https://kkmprojektek.kormany.hu/tudasbazis>).

A projekt zárásaként 2020 augusztusában a szerzők egyenként kaptak köszönetet a Külgazdasági és Külügyminisztérium Személyügyi Főosztályától a projektvezető aláírásával: *„Az Ön közreműködésének köszönhetően is a projekt ezen, a maga nemében ezidáig egyedülálló, ugyanakkor hiánypótló fejlesztési eredménye kiemelkedően magas szakmai színvonalon került megvalósításra.”*

Hivatkozások

- Alderson, J. C. (1981): Report of the discussion on communicative language testing. In: J. C. Alderson – A. Hughes (eds.). *Issues in language testing* (55–65). ELT documents 111. London: British Council
- Bachman, L. (1991): What does language testing have to offer? *TESOL Quarterly*, 25/4. 671-704
- Bába, I. (főszerk.) – Sáringer, J. (szerk.) (2018): *Diplomáciai Lexikon. A nemzetközi kapcsolatok kézikönyve*. Éghajlat Könyvkiadó: Budapest
- Bredella, L. – Haack, D. (szerk.) (1988): Perceptions and Misperceptions: The United States and Germany. *Studies in Intercultural Understanding*. Gunter Narr: Tübingen
- Canale, M. – Swain, M. (1980): Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics*, 1/1. 1-47
- Celce-Murcia, M. – Dörnyei, Z. – Thurrel, S. (1995): Communicative competence: A pedagogically motivated model with content specifications. *Applied Linguistics*, 6. 5-35
- Douglas, D. (2000). *Assessing Language for Specific Purposes*. Cambridge: Cambridge University Press
- Gumperz, J. J. – Roberts, C. (1978): *Developing awareness skills for interethnic communication*. Southall, Middlesex: National Centre of Industrial Training
- Hoffman, L. (1985): *Kommunikationsmittel Fachsprache*. Gunter Narr Verlag: Tübingen
- Hutchinson, T. – Waters, A. (1993). *English for Specific Purposes*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Károly, K. – Fodorné Balthazár E. – Tankó, Gy. (2007): *Diplomáciai Szakmai Nyelvi Vizsga: Vizsgaleírás*. Külügyminisztérium: Budapest
- Károly, K. – Fodorné Balthazár, E. – Csikós, A. (2000): *Diplomáciai szaknyelvi vizsgarendszer: Tájékoztató vizsgafeladat készítőik számára*. Külügyminisztérium: Budapest
- Károly, K. – Csikós, A. – Fodorné Balthazár, E. (2000): Diplomáciai szakmai nyelvhasználat: Nyelvhasználati igény felmérés a diplomáciai szakmai nyelvi vizsga korszerűsítéséhez. *Nyelvvizsga fórum: Nyelvtanárok és nyelvvizsgáztatók lapja* 3:1. 27-33
- Közös *Európai Referenciakeret* (2002): Európa Tanács Közoktatási Bizottsága – Közoktatási Bizottság Élő Nyelvek Osztálya: Strasbourg
- Kramsch, C. (1993): *Context and Culture in Language Teaching*. Oxford University Press: Oxford
- Külkapcsolati interkulturális kommunikáció angol, francia, német, olasz, orosz, spanyol nyelven – Diplomáciai háttérismeretek – Elmélet/gyakorlat*. (2019): KKM Oktatási és Rekreációs Kft. (KKM Magyar Diplomáciai Akadémia Kft.): Budapest
- Külkapcsolati interkulturális kommunikáció angol, francia, német, olasz, orosz, spanyol nyelven – Diplomáciai háttérismeretek – Gyakorlat/Elmélet* (2019): KKM Oktatási és Rekreációs Kft. (KKM Magyar Diplomáciai Akadémia Kft.): Budapest
- Kurtán, Zs. (2003): *Szakmai nyelvhasználat*. Nemzeti Tankönyvkiadó: Budapest
- Kurtán, Zs. (2001): *Idegen nyelvi tantervek*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- Oksaar, E. (1988): *Fachsprachliche Dimensionen*. Gunter Narr Verlag: Tübingen
- Robinson, G. L. N. (1988): *Crosscultural understanding*. Prentice Hall: New York
- Seelye, H. N. (1993): *Teaching Culture – Strategies for Intercultural Communication*. National Textbook Company, Lincolnwood, Illinois
- Thomas, J. (1983): Cross-cultural pragmatic failure. *Applied Linguistics*, 4. 91-112

Widmer, P. (2018): *Diplomatie. Ein Handbuch*. 2. Auflage, NZZ LIBRO: Zürich

A Külgazdasági és Külügyminisztérium belső képzéseinek digitális (PDF) szakmai kézikönyvei:

I. Külügyi igazgatási ismeretek – A minisztérium működése (2018). Külgazdasági és Külügyminisztérium:

Budapest

A külügyi alapvizsga konzuli tananyaga (2018). KÖFOP-2.1.4 VEKOP-16-2016-0001 azonosító jelű kiemelt

projekt. Külgazdasági és Külügyminisztérium: Budapest

II. Küllkapcsolati alapismeretek – Nemzetközi jogi (2018). Külgazdasági és Külügyminisztérium: Budapest

Diplomáciai protokoll (2018). KÖFOP-2.1.4 VEKOP-16-2016-0001 azonosító jelű kiemelt projekt. Külgazdasági

és Külügyminisztérium: Budapest

III. Klasszikus diplomáciai ismeretek – Külpolitika és diplomácia (2018). Külgazdasági és Külügyminisztérium:

Budapest

III. Klasszikus diplomáciai ismeretek – Közösségi intézményrendszerek és politikák (2018). Külgazdasági és Külügyminisztérium: Budapest

III. Klasszikus diplomáciai ismeretek – Multilaterális együttműködések (2018). Külgazdasági és Külügyminisztérium: Budapest

IV. Szakdiplomáciai ismeretek – Külgazdaság (2018). Külgazdasági és Külügyminisztérium: Budapest

IV. Szakdiplomáciai ismeretek – A „puha” diplomácia eszközrendszere (2018). Külgazdasági és Külügyminisztérium: Budapest

Internetes hivatkozások

2016. évi LXXIII. törvény a külképviseletekről és a tartós külszolgálatról.

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1600073.tv>

238/2017. (VIII. 18.) Korm. rendelet a tartós külszolgálathoz kapcsolódó felkészítésről.

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1700238.KOR>

Európai Unió: Az Európai Unió hivatalos honlapja. <https://europa.eu/>

Külgazdasági és Külügyminisztérium honlapja. <https://kormany.hu/kulgaszdasagi-es-kulugyminiszterium>

KKM „Külügyi és Külgazdasági Tudásbázis” disszeminációs oldala.

<https://kkmprojektek.kormany.hu/tudasbazis>

Mellékletek

1. melléklet. Autentikus szövegen alapuló fordítási feladat

I. Translate the following letter into English.

XY,
Magyarország köztársasági elnöke
Őexcellenciája
XY asszonynak,
a ... ..Köztársaság elnökének
Excellenciás Asszonyom!

A Magyarország és a ..... Köztársaság között fennálló baráti kapcsolatok fenntartásának és fejlesztésének óhajától vezérelve elhatároztam, hogy XY urat rendkívüli és meghatalmazott nagyköveti minőségben Excellenciád mellé akkreditálom.

A nagykövet kiváló tulajdonságai biztosítéku szolgálnak arra, hogy megbízatását olyan igyekezettel látja majd el, amellyel elnyeri Excellenciád megbecsülését és jóindulatát is.

Ebben a meggyőződésben kérem Excellenciádat, fogadja őt szívesen és adjon teljes hitelt mindannak, amit nevemben mond, különösen akkor, amikor tolmácsolja Excellenciádnak személyes jókívánságaimat és legmélyebb nagyrabecsülésemet.

Kelt Budapesten,
a 2020. év hó napján
XY s.k.

A másolat hitelül:
XY külgazdasági és külügyminiszter

2. melléklet. A fenti levél megoldása (valójában az eredeti levél)

XY
President of the Republic of Hungary
to
Her Excellency
Mrs. XY, President of the Republic of .....
Excellency,

Being desirous of maintaining and promoting the friendly relations that exist between Hungary and the Republic of ....., I have decided to accredit

Mr. XY
as Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary to Your Excellency.

The outstanding qualities the Ambassador is endowed with assure me that he will discharge the duties of his mission with dedication in such a manner as to merit the esteem and benevolence of Your Excellency as well.

I, therefore, request that Your Excellency receive him favourably and give full credence to all that he shall say to Your Excellency in my name, especially when he shall convey to Your Excellency my personal best wishes and the assurances of my highest consideration.

Given in Budapest,

on the   day of the year of 2020

(Signed XY)

Certified as original:

(Signed: XY) Minister of Foreign Affairs and Trade

Certified as a true translation by (XY)

3. melléklet. Eredeti szóbeli jegyzék, az adatok kitörlésével

Bundesministerium
Europa, Integration
und Äußeres

GZ. BMEIA-HU:

Verbalnote

Das Bundesministerium für Europa, Integration und Äußeres – Protokoll – entbietet der Botschaft von Ungarn seine Empfehlungen und beehrt sich mitzuteilen, dass der vorläufigen Zulassung von Herr[redacted] als interimistischer Generalkonsul von Ungarn mit Sitz in [redacted] mit Amtsbereich für Tirol, Salzburg und Vorarlberg vor Exequaturerteilung zugestimmt wird. Die zuständigen österreichischen Stellen wurden von der vorläufigen Zulassung in Kenntnis gesetzt.

Um dringende Übermittlung des Bestallungsschreibens sowie Bekanntgabe des Zeitpunkts der Eröffnung und der Kontaktdaten des neuen Generalkonsulats zur Aktualisierung des Konsularverzeichnisses des Bundesministeriums für Europa, Integration und Äußeres wird gebeten.

Das Bundesministerium für Europa, Integration und Äußeres – Protokoll – benützt diese Gelegenheit, der Botschaft von Ungarn die Versicherung seiner ausgezeichneten Hochachtung zu erneuern.

Wien, 19. März 2019

An die
Botschaft von Ungarn

Wien